

Pris 65 p.

Poetiska Preludier

m. m.

af

Österviking.

[*Quintess. Ställandets*]

„Ej var mitt bläckhorn någon Urdarbrunn
Med visdom full, ej en kastalok källa
Uhr hears ädros diktens vägor välla,
Fast ord i mängd jag plägar ha' i min.“

(Törneros.)

Nikolaistad,
F. W. Engströms boktryckeri, 1856.

Författarens förlag.

1761
Kopied

1761
Kopied

Poetisk anfäktelse.

(Colloquium familiare mellan skalden och
hans sångmö).

(Mel: Jag kommer ifrån Nobis jag).

O väna sångmö, stå mig bi,
Låt diktens klara ådror rinna;
O, låt min ande blifva fri
Att jag Olympens höjd må hinna.

Ej fins en lott så fastigt svår
Som den att ha poetisk dille,
Man mycket, mycket lida får
För det man råkat bli — ett snille.

Var snäll nu engång blott ma chère,
Var god och stränga högt min lyra,
Låt inte krusa dig så där,
Ty längre kan jag mig ej styra.

„Stån upp på detta pappersblad
Min hjärnas murkna invalider,
Stån upp att skyldra uti rad“
Och vitnen högt om hvad jag lider.

Men håll för tusan, tag råson
 O sänggudiana, dumma slyna,
 Att låna här ej till god ton;
 Du hånar mig midt upp i syna!

Här sitter jag så dum och flat,
 Pegasen af förstoppning lider,
 Och magen skriker uppå mat
 Samt längtar efter bättre tider.

Jag hänger lyran på en spik
 Och gitter icke mera drilla,
 Ty den är blott på snille rik
 Som till kontanter kan sig snilla.

Till franska folket.

Fast man utsått tvedräkts tänder
 Bland det ädla franska folk,
 Fängslas aldrig dock dess händer;
 Stolt det står som ljusets tolk.

Må de vilsefördes skaror
 Söka snärja dig med svek,
 Bryt i sär de dolda snaror
 Kraftfullt än i stridens lek.

Fast man skymfa har dig vågat,
 Segern likväl din skall bli,

Mättet längese'n är rågdad,
 Därför bäfva monarki!

Må den gamla trikoloren
 Värna Folkets Majestät,
 Hell dig frihet gudaboren,
 Ej dig snärja lömska nät.

Sken och verklighet.

Jag ser huru stjärnorna glindra
 I glansen af Nådenes sol,
 Hur härligt på bröstet de tindra:
 Den sanna förtjänstens symbol.

Visst samhället snart skulle vackla
 Om Man toge bort denna ståt;
 Vid flammen från frihetens fackla
 Förspordes en faselig lät.

Jag hör ju också dämagogen
 Skrodera om frihet och ljus,
 Med kannstöparligan på krogen
 Han svärmar i sus och i dus.

Han ordar om „arbetets ära“,
 Om frihet och jämlikhet — snack!
 Själ ses han ej så eller skära
 Och folket han skäller för — pack.

Se smulgräten samlar tillhoppa
 I skrinet båd silver och guld,
 Tills mannen med hien hörs ropa:
 „Kom, skynda dig, guld är blott muld.

Där vråker sig penningmagnaten,
 Ett lejon från topp och till tå;
 Till slut måste han ge upp staten
 Samt kila i väg apropos.

Och „divan“ hon strålar bak rampen
 Med falska juveler en hop;
 De äkta ha' vandrat till „stampen“
 Att tystna må björnarnes rop.

I härnad mot krogarne draga
 De „väkte“ med buller och bång,
 Men hemma ur skåpet de taga
 Sig „helan“ och „halfvan“ månggång.

Ja, hvart man må vända sitt öga
 Samt skåda de jordiska ting,
 Af verklighet finner man föga
 Men *humbag* fins vida omkring.

Sång ur dalen*).

Fritt från tyskan efter Martin Opitz.

Säll den som skild från lifvets höjder
 I lugn går fram uppå sin väg,
 Och lycklig ibland bygdens fröjder
 Emot sitt mål styr sina steg.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

De största slott ju stundom skaka
 Den starka åskans hårda slag;
 Den sträfvar högt han stöts tillbaka
 Och faller uti grus en dag.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

På vida haf gå vilda vågor,
 Där rasa storm och nordanvind;
 Den vise trifs vid härdens lågor
 Inunder stilla daleus lind.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

*) Af denna sång finnes en äldre svensk version, hvilken blifvit uppkallad „Erik den fjortondes kärlekssång till Katarina Månsdotter.“ Se närmare här om i Ahnfelts Verldslitteraturens historia.

Det är så tungt i slottets salar,
 Där endast flärd och falskhet bo;
 Men ack', hur ljuft i bygdens dalar;
 Här talar alt om hopp och tro.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

Fast Phyllis ej här ägodelar,
 Hon har dock det som är förmer:
 Hon har en tro som aldrig felar,
 Och ljuft hon ständigt mot mig ler.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

Hon ej i gyllne smycken prälar,
 Dock himmelskt skön hon för mig står:
 Den glöd ur mörka ögat strålar
 Demanters skimmer öfvergår.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

Fast ej hon yfs af store fäder
 Bär stolthet dock i hennes blick,
 I hennes hållning höghet träder
 Och ädelt är ju hennes skick.
 Enhvar må följa eget sinn',
 Jag älskar hulda tärnan min.

Må den som vill till ärans slätter
 Sin tankes djärfva lopp med id

Uppsvinga. — Högst jag likväl sätter
 Den lugna dalens stilla frid.
 Att prisa ständigt lyckan min
 Och tacka Gud för nåden sin.

Hviska en hälsning från mig.

Stjärna på himmelen höga,
 Glänsande, glimmande ljus,
 Skaparens spanande öga,
 Lykta i Allfaders hus!
 Lys på den älskades hydda,
 Må hennes hvila du skydda,
 Hviska en hälsning från mig.

Lummiga lundernas lindar
 Stören ej slumrerskans blund.
 Sakta I stormande vindar,
 Hulda vill hvila en stund.
 Trast uti skogarnes salar
 Flyg till de fridsälla dalar,
 Hviska en hälsning från mig.

Hafvets oroliga bölja
 Vänliga vaggande våg,
 Varligt den strand må du skölja,
 Där hennes barndomshem låg.

Sorlande bäckarnes brusning,
Vindarnes smekande susning,
Hviska en hälsning från mig.

Häradshöfding Simson och Filistéerna.

(Mel. 2. *„Saudable canon“*.)

En märklig visa mig lyster att sjunga
Så håret kan rosas på gamla och unga,
Om huru herr Simson de hedningar dref
Och huru till ärones höjder han klef.

Sex år i Jerusalem han ren kamperat,
Till hofrättsassessor helt nyss avancerat,
Och alla de tjugande tjärnor minsann,
De ville så gärna ha Simson till man.

En mästare var han att skriva charader
Och dansa mazurka på opramaskrader
Samt sjunga sonetter med känsla och grace —
En ridhäst han höll sig af ällaste ras.

En gentleman var han i skick och fasoner,
Ur brüdet han slog både grefvar, baroner.
Bland sportsmän hans rykte till skyarne flög,
Så Simson vardt känd utaf låg och af hög.

Nu vill jag berätta för er ett mirakel,
Som har åstadkommit ett rysligt spektakel,
Och vändt opp och ned på Jerusalems stad,
Förjagat dess sömn i tre nätter å rad.

Det hände sig engång att framför stadsporten
Ett röfvarband visat sig uti landsorten;
De voro helt säkert af Belials stam,
Ty liksom vandaler så foro de fram.

De härja och plundra i slufna plutoner
Med sablar och spjut samt med Kruppska kanoner.
The höfdingar grymta belätet därät,
Vid all denna jämmer samt äsa och grät.

Fiskalen med tvänne poliser mau sände
Emot dem, men åter helt snoopne de vände;
Det packet ej visste att taga risou,
Fiskalen han fräste liksom en kalkon.

Så rättvisans tjänare fingo lång nasus,
Ty sällan förut man sett maken till casus;
De skriftlärde spådde att allt var förbi,
I krigshären hviskades om myteri.

Vår domares tålmod tog här en ända
Och vreden hans sinne snart började tända;
„Det vore väl också ju själlvaste f—n,
Om längre det packet fick ofreda sta'n!“

Så utbrast herr Simson, den upplysta rätten
Tog utaf förskräckelse då till reträtten,
Ty näfven med kraft uti bordet han slog
Så hårdt att det ondt uti knogarne tog.

Helt ensam vår hjälte sig rustar att tåga
I handen han svängde en åsnakindbåga,
I striden för ära och fädernejord
Han utför en bragd, som väl sällan är spord.

Ty som en berserk börjar Simson att rasa,
Med åsnakindbågen han duktigt ses basa,
De Belials män så de dogo ihjäl
Ett tusende skallar han knäkte så väl.

Och dagen därpå uti sköna kantater
Poeterna sjöngo om hans hjältedater,
Och judarne skreko i hvarje portal:
„Hurra för von Simson vår store genral!“

Sen blef han „verliebt“ i grefvinnan Delila
Och snart uti brudstol så hurtigt de kila,
Von Simson blef utnämnd till ambassadör
Och hade att tacka sig gumma därför.

Min moders sång.

(Från engelskan efter J. Johns.)

Jag hör min moders sköna sång,
Den sång hon stundom kvad,
Då från sitt sköte mången gång
Hon mig i bädden lad!
I drömmen står hon för mig när,
Mitt öra stundom når
Den ljufva sång min moder kär
Mig sjöng för många år.
Men ack, den välbekanta ton
Förklingat längesen;
Dock nej i himlens sälla zon
Jag hör den omigen.

Längtan till Högholmen *).

(Mel.: „Sandviks kanon“).

Från gatornas vimmel och damm må vi hasta
Till Högholmens lunder att fredligt få rasta;
I skuggan af tallar samt björkar och al
Käns luften så frisk i den grönskande dal.

*) Högholmen är en mycket ömtykt forlustelseplats
invid Helsingfors.

Och västan han susar i skogen så härligt,
 De älskande sluta sig samman så kärligt;
 I björkskogens tysta och fredliga ro
 Man hvisskar om kärlek, om hopp och om tro.

Här mins man ej bondånger, klagan och suckan,
 Ty borta på Höggholmen luft blir i luckan;
 Då tonerna sväfva mot himmelens höjd,
 Man tar sig en polka med gamman och fröjd.

Här fins en bufett med så billiga priser,
 Här blir man ej utsatt för dumma sottiser,
 Så nog kan man festa i vännernas lag,
 Då toddy och punsch fins af superfint slag.

Här finnes en grotta, rotunda, med mera,
 Och här börja känslorna kraftigt bornera,
 Ja, heder och tack skall herr Blomqvist och ha'
 För han arrangerat om allting så bra.

Af mat och af dryck fins det mer än tillräckligt,
 Och det har herr Blomqvist bestyrt om så präktigt,
 Och blir man „på kulan“, så lämpar sig nog,
 „Kinosä“ på mossan i grönskande skog.

Om morgonen vankas sen sill och potatis
 Och fogelsång ljuder i öronen gratis:
 Ja bäst ibland värdar i hela vår nord
 Är Blomqvist, som står vid sitt rågade bord.

Namnisdagskalender för år 1887,

uti hvilken föräldrade dopnamn såväl manliga
 som kvinnliga, äro uteslutna samt ersatta med så-
 dansa, som antingen numera äro allmänt brukliga
 eller förtjäna att blifva det.

Januari.

1. Nyårsdagen. 2. Abel, Seth. 3. Enoch. 4.
 (Titus), Ragnar. 5. Simeon. 6. Tröttondagen. 7.
 August. 8. Erhard. 9. Julian. 10. Ossian. 11.
 Frithjof. 12. Halfdan, Halvor. 13. Knut. 14.
 Felix. Onni. 15. Maurus. 16. (Marcellus). Sigurd.
 17. Anton. Antoinette. 18. Alma. 19. Henrik.
 20. Fabian. 21. Agnes. 22. Vincent. 23. Eme-
 rentia. 24. Erik Trans. 25. Paul. 26. Torsten.
 27. Blondina. 28. Karl. 29. Gunnar. 30. Gu-
 nilla. 31. Alfild.

Februari.

1. Brigitta. 2. Mar. kyrkog. 3. Hugo. 4.
 Ansgarius. 5. Agatha. 6. Dorothea. 7. Rikard.
 8. Malakias. 9. Naima. 10. Elin, Eugenia. 11.
 Eufrosyno. 12. Valkyria. 13. Ingeborg. 14. Va-
 lentin. 15. Sigfrid. 16. Juliana. 17. Styrbjörn.
 18. Concordia. 19. Ejnar. 20. Walter, Wolter.
 21. Hilarius. 22. Petrus Kathedr. 23. Torkel,
 Tyrgil. 24. Matthias. 25. Viktorina. 26. Nestor.
 27. Leander. 28. Thyra (Maria i sv. alm.)

Mars.

1. Albinus. 2. Fanny (Ernst i sv. alm.). 3. Kunigunda. 4. Adrian. 5. Viking (Conon). 6. Rudolf. 7. Svea. 8. Gurli. 9. 40 Martyrer. 10. Aurora. 11. Jenny. 12. (Gregorius), Victoria. 13. Toivo. 14. Mathilda. 15. Kristofer. 16. Heribert. 17. Gertrud. 18. Edvard. 19. Josef. 20. Joakim. 21. Benedikt (Bengt). 22. Victor. 23. Axel. 24. Gabriel. 25. Marie Bebådelsedag. 26. Immanuel. 27. Rupert. 28. Jarl. 29. Jonas. 30. Guido. 31. Dagny (Amos).

April.

1. Harald. 2. Freja. 3. Ferdinand. 4. Benjamin (Ambrosius). 5. Irene. 6. Wilhelm. 7. Arne. 8. Thora. 9. Otto. 10. Blenda. 11. Oihonna. 12. Julius. 13. Justinus. 14. Gabriella. 15. Rafael. 16. Patrik. 17. Elias. 18. Valerian. 19. Bernhard. 20. Amalia. 21. Anshelm. 22. Alina (Bernhardina i sv. alm.). 23. Georg. 24. Albertina. 25. Markus. 26. Bertha. 27. Engelbrekt (Theresia i sv. alm.). 28. Ture. 29. Tycho.

Maj.

1. Walborg (Filip i sv. alm.). 2. Bror. 3. Korsmessa. 4. Rosa (Monica i sv. alm.). 5. Alexandra (Gothard i sv. alm.). 6. Sigismund. 7. Stanislaus. 8. Agda. 9. Miranda. 10. Aina (Esbjörn i sv. alm.). 11. Wäinö. 12. Charlotta.

13. Flora. 14. Edith (Corona i sv. alm.). 15. Sofia. 16. Esther. 17. Rebecka. 18. Erik. 19. Emilia. 20. Karolina. 21. Konstantin. 22. Hemming (Henning i sv. alm.). 23. Lydia (Desideria i sv. alm.). 24. Alarik. 25. Urbanus. 26. Wilhelmina. 27. Beda. 28. Germanus. 29. Max. 30. Waldemar. Wladimir. 31. Tormund.

Juni.

1. Rasmus. 2. Wendla (Erasmus i sv. alm.). 3. Viola. 4. Optatus. 5. Bonifacius. 6. Gustaf. 7. Robert. 8. Salomon. 9. Primus. 10. Svante. 11. Jonatan. (Barnabas). 12. Eskil. 13. Edla. 14. Elisa. 15. Saima. 16. Justina. 17. Botolf. 18. Leontius. 19. Sigrid. 20. Florentin. 21. Albert. 22. Pauline. 24. Adolf. 24. Johannes Döparens dag. 25. David. 26. Jeremias. 27. Elvira. 28. Leo. 29. Petrus. 30. Ellida (Martialis).

Juli.

1. Aron. 2. Marie besök. 3. Aslög. 4. Ulrika. 5. Melker. 6. Esaias. 7. Klaes. 8. Cæsar. 9. Hildur. 10. Hildegard. 11. Eleonora. 12. Herman. 13. Joel. 14. Alice. 15. Osvald. 16. Reinhold. 17. Alexis. 18. Fredrik. 19. Sara. 20. Margareta, Helmi. 21. Johanna. 22. Magdalena. 23. Olga, (Emma i sv. alm.) 25. Kristina. 25. Jakob. 26. Martha. 27. Sjusofvare. 28. Botvid. 29. Olof. 30. Erika. 31. Helena.

Augusti.

1. Petri füng. 2. Katharina. 3. Maria. 4. Signe. 5. Helga. 6. Sixtus. 7. Inez. 8. Ada. 9. Romanus. 10. Laurentius, Lars. 11. Susanna. 12. Klara. 13. Ebba. 14. Björn. 15. Vårfrudag. 16. Brynolf. 17. Werner. 18. Agapetus. 19. Magnus. 20. Samuel. 21. Josefina. 22. Ivar, Henrietta i sv. alm. 23. Zakäus. 24. Bartolomeus. 25. Lovisa. 26. Jalo. 27. Toimi. 28. Alfons, (Augustinus). 29. Joh. döp. h. h. 30. Emil. 31. Arvid.

September.

1. Sven. 2. Justus. 3. Serafia. 4. Moses. 5. Pontus. 6. Zakarias. 7. Regina. 8. Mormessa. 9. Evert, Augusta i sv. alm. 10. Theodard. 11. Alexander. 12. Cyrus. 13. Amatus. 14. Ida, (Korsmessa i sv. alm.) 15. Angeliqne. 16. Enfemia. 17. Elisabet, (Lambert i sv. alm.) 18. Albrekt. 19. Fredrika. 20. Augusta. 21. Mathens. 22. Maurits. 23. Tekla. 24. Gerhard. 25. Wolfgang. 26. Gottlieb. 27. Vera. 28. Leonard, Lennart. 29. Michael. 30. Hieronymus, Jerome.

Oktober.

1. Fransisca. 2. Ludvig. 3. Ewald. 4. Frans. 5. Ingrid. 6. Bruno. 7. Brigitta. 8. Widekind. 9. Dionysius. 10. Josefina. 11. Probus. 12. Walfrid. 13. Teofil. 14. Elsa. 15.

Hedvig. 16. Algot. 17. Lucina, (Antoinetta i sv. alm.) 18. Lukas. 19. Kasimir. 20. Kasper. 21. Ursula. 22. Severus. 23. Sören. 24. Uno. 25. Aura. 26. Amanda. 27. Clementine. 28. Simon, Judas a. 29. Narcissus. 30. Gustafva, (Zenobia i sv. alm.) 31. Arthur.

November.

1. Allhelgon. 2. Tobias. 3. Erland. 4. Anund. 5. Stenkil, (Eugène i sv. alm.) 6. Gustaf Adolf. 7. Engelbert. 8. Willehad. 9. Theodor. 10. Märten Luther. 11. Märten Biskop. 12. Konrad. 13. Kristian. 14. Gottfrid. 15. Leopold. 16. Edmund. 17. Anian, (Napolcon i sv. alm.) 18. Maximus. 19. Lambert. 20. Hjalmar, (Pontus i sv. alm.) 21. Östen. 22. Cecilia. 23. Klemens. 24. Särnund. 25. Katharina. 26. Dagmar, (Linus i sv. alm.) 27. Vitalis. 28. Sten. 29. Gudmund. 30. Andreas, Anders.

December.

1. Oskar. 2. Beata. 3. Mercedes. 4. Barbara. 5. Selma. 6. Nikolaus. 7. Agaton. 8. Marie af. 9. Anna. 10. Judith. 11. Daniel. 12. Adalbert, (Alexander i sv. alm.) 13. Lucia. 14. Linus. 15. Olivia, Öfver. 16. Laura. 17. Isak. 20. Jakob. 21. Thomas Apost. 22. Josef. 23. Israel. 24. Edam, Eva. 25. Juldag. 26. Stefanus. 27. Joh. evang. 28. Menl. barns dag. 29. Thomas biskop. 30. David. 31. Sylvester.

I frälsningsarméns kyrka.

Reminiscens.

Det var en ruskig söndagseftermiddag år 1886. Snön hvirflade omkring i stora flockar och en bitande nordanvind hven i knutarne. Utan något bestämdt mål flanerade undertecknad af och an i trakten af Humlegården och den nya fashionabla Sturegatan med dess rikt upplysta butiker.

Min uppmärksamhet fästades då vid en folkström, som långsamt ringlade sig fram i riktning mot en större byggnad vid Floragatan. Af en mötande bekant fick jag veta att frälsningsarmén skulle samma eftermiddag företaga en „attack“ i nämnda hus. Antingen det var nyfikenhet eller den omständigheten att jag huttrade af köld som bestämde mitt beslut, altnog inom några minuter befann jag mig i templets rymliga vestibyl, som var fullpackad med människor. Vid alla ingångarna stodo arméns manliga soldater som vakter med skramlande sparbössor i händerna.

Jag adresserade mig till en bland dem med anhållan om att blifva insläppt, hvilket beviljades uppå det uttryckliga vilkor att „man måste först vända sig till Gud“, som orden föllo.

Nu var jag ändtligen inne i tempelsalen, i hvars bakgrund var upprest en stor tribun med ett väldigt standar, som bar inskriptionen: „Eld

och Blod“. På tribunen suttu i en halfcirkel 30 å 40 soldater, sergeanter och officerare af båda könen med röda skjortor och ordenstecken.

Och nu begynte attacken. Ispetsen för den samma gick en plåtslagare, som under vilda åtbörder orerade vidt och bredt om världens onska samt huru det är nödvändigt för hvar och en som ville blifva frälst att lämna alt „anseende“ bakom sig. Hans tal afbröts af altsomoftast af trumpetstötter från en å läktaren placerad orkester samt af jubelrop från „hären.“ Härefter uppträdde en fjorton års flicka med en solosång, i hvars slutrefräng de församlade instämde med full hals. Det hela hade en omiskännelig likhet med en s. k. „hundfröjd“. En polytekniker från Helsingfors hade klifvit upp på tribunen och började sitt andragande med följande ord: „Religionen erbjuder den *tänkande* människan“, men här afbröts han af ett frenetiskt tjut. „Det där ä' inte för oss! Ut med hädaren!“ ljöd det från alla håll. Och den olycklige polyteknikern fick tacka sin lycka för att han slapp undan från affären utan ett kok stryk.

Jag var just på väg att aflägsna mig, då jag plötsligen hejdades vid ljudet af en stämma, som jag hundratals gånger hört från tiljorna å Nya Teatern i Helsingfors. Det var ingen mer och ingen mindre än den jovialiske och uppslupne komikern Herman Martinson, hvilken uppsträkt

i löjtnantsuniform, höll på att orera på sätt som följer:

„Mina vänner! Sen på mig! Mitt anlete skinner af halleluja! (fanfarer och jubelrop). Och veten I hvarför? Jag har läst några kapitel i bibeln och ju mer jag läste desto rikare blef jag. Ja, ingen kan tro hvad jag är rik“ . . .

„Då kan du betala hit tio kronor, som du är skyldig mig förb. hycklare! „hördes en hes bränvinsbas skrika från ett hörn af rummet. Och i ett nu uppstod ett bedöfvande larm samt ett tumult, hvars betydelse var lätt att ana. Men jag var allaredan tillräckligt uppbygd af det jag sett och hört, hvarför jag lomade af, beklagande af själ och hjärta den olycklige interlokutören och hans ryggkotor, armar samt ben.

Österviking.